

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราช
กิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

(๒) พระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น
และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือ
หน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายให้อำนาจทางปกครองหรือให้
ดำเนินกิจการทางปกครอง

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือ
เงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าพนักงาน
ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของหน่วยงาน
ของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการ
ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่น
ของรัฐ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคล ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งให้ปฏิบัติ
หน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“แสวงหาข้อเท็จจริง” หมายความว่า การสืบสวน การสอบสวน การไต่สวน หรือการดำเนินการอื่นใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาจัดทำความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสรรหา มีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสรรหา กำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วย ในกรณีนี้ ให้มีการกำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นในทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๖ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้

(๑) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน

(๒) ผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน

มาตรา ๘ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๗ แล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์

(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด
- (๒) ดิถยาเสพติดให้โทษ
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
- (๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
- (๗) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอน

สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

- (๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- (๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อ

หน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการมีส่วนไม่ว่า โดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

- (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา
- (๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา
- (๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
- (๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ
- (๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด
- (๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

- (๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ
- (๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร เป็นกรรมการ
- (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ
- (๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา

ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่มิได้คะแนนสูงสุดเท่ากันเกินสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งหลังนี้ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีไม่ครบไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่หรือตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

มาตรา ๑๑ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปได้ด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ คณะกรรมการสรรหาจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัครหรือให้ผู้สมัครแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย

ผู้ที่ได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา

ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสาม หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหาให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม ในกรณีที่การลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาในครั้งนี้อาจมีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก

มาตรา ๑๒ ผู้ที่ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ ผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาดังกล่าวไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก

เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประชุมร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินที่ยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังได้ไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับผู้ตรวจการแผ่นดินที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่มีจำนวนถึงสองคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปพลางก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะ

ผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่มีอยู่ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ดำเนินการสรรหาให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว

ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภาภายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีที่ไม่แสดงหลักฐานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

การวินิจฉัยให้ใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผยในนำความในวาระหนึ่ง วาระสอง และวาระสาม มาใช้บังคับกับกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะพิจารณาและวินิจฉัยไม่ได้

มาตรา ๑๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่แทน

มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙

(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่าง

ร้ายแรง

เมื่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้พ้นจากตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย

เมื่อมีปัญหาว่าผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่อาวุโสสูงสุดทำหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในระหว่างที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินครบวาระ แต่ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ทั้งสามคน ให้ประธานศาลฎีกาและประธานศาลปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการชั่วคราวไม่เกินสามคน โดยให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินได้จนกว่าผู้ตรวจการแผ่นดินที่ตนทำหน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน

มาตรา ๑๘ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการสรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด

เมื่อประธานกรรมการสรรหาได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้เรียกประชุมกรรมการสรรหาเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องที่มีผู้ร้องขอตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว มติของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามเสียงข้างมากและให้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย ในกรณีที่มติดังกล่าวกัน ให้ประธานกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินจะเข้ารับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งการรับเป็นผู้สอนหรือผู้บรรยายในสถาบันการ

ศึกษา เว้นแต่การรับเป็นวิทยากรในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ

มาตรา ๒๐ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยความเห็นร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามิกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้ง หรือไม่เป็นไปตามหลักการของมาตรา ๗๗ วรรคแรกของรัฐธรรมนูญ หรือสมควรดำเนินการปฏิรูปกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

มาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๒ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา

(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

(๓) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑) ให้นำหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล

การออกกระเบียบตาม (๑) และ (๓) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

ในการดำเนินการตาม (๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนก็ได้ แล้วรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนำเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนมีอำนาจลงนามในหนังสือเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

มาตรา ๒๓ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

มาตรา ๒๔ ในกรณีดังต่อไปนี้ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน

(๑) การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองตามมาตรา ๒๑

(๒) การออกกระเบียบ ประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๓) การเสนอแนะในการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายตามมาตรา ๓๔

(๔) การรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือการส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑

(๕) การส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๓๕ (๓)

(๖) การออกกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา

(๗) การออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าใช้จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

(๘) การออกระเบียบเกี่ยวกับการบรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ถดเงินเดือนหรือค่าจ้างลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง

(๙) การออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงาน

(๑๐) การออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๑๑) การออกระเบียบเกี่ยวกับการมอบอำนาจของเลขาธิการในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก

(๑๒) การอื่นใดที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นชอบร่วมกัน

การออกระเบียบตาม (๖) และ (๑๐) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างขึ้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้นหรือกรณีที่ต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด จะจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นแทนการแต่งตั้งอนุกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือการจ้าง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการรวมทั้งวิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบันตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินกับองค์กรอิสระอื่นร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ โดยอย่างน้อยให้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันขององค์กรอิสระ และการแบ่งขอบเขตหรือภารกิจของแต่ละองค์กรเพื่อมิให้มีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน

มาตรา ๒๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๘ ผู้ที่ให้ถ้อยคำ หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ที่จัดทำและเผยแพร่รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูลหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำและเผยแพร่รายงานโดยสุจริต แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่

มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเงิน และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่ากับกรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ

ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดิน

หมวด ๒

การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๓๒ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรที่จะจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใดๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐเพื่อนำมาใช้ประกอบการพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาของประเทศอย่างเป็นระบบมากกว่าการมุ่งหาผู้กระทำความผิด ปรับปรุงกฎหรือกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ และมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวมมากกว่าการแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผลเฉพาะตัวเป็นรายกรณี

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง (วรรคสาม) โดยประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และต้องไม่เพิ่มภาระงานแก่หน่วยงานของรัฐโดยไม่จำเป็น เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมและความผาสุกของประชาชน

มาตรา ๓๓ ในการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโดยประการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือเป็นภาระแก่บุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร

มาตรา ๓๓/๑ ในระหว่างการแสวงหาข้อเท็จจริง หากมีกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือกรณีการปฏิบัติงานใดๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ อาจก่อให้เกิดความเสียหายที่ยากต่อการเยียวยาในภายหลัง ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองชั่วคราวหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐชะลอการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าผู้ตรวจการแผ่นดินจะได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วเสร็จ

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองชั่วคราวหรือสั่งให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐชะลอการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ไปพลางก่อนตามวรรคแรก ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องดำเนินการพิจารณาและจัดทําความเห็นและข้อเสนอแนะให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับจากวันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองชั่วคราวหรือมีคำสั่งให้ชะลอการดำเนินการในเรื่องนั้นๆ แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๔ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เห็นว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ (๑) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมต่อไป

(๒) ในกรณีที่เห็นว่ามีภาระกระทำตามมาตรา ๒๐ (๒) หรือ (๓) ให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

(๓) ในกรณีที่เห็นว่ามีภาระกระทำตามมาตรา ๒๐ (๓) ให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ความเห็นหรือข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยให้ประกอบด้วยเหตุผลและแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน และในกรณีที่เป็นการเสนอแนะตาม (๑) ให้ระบุสาระสำคัญของหลักการการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ประสงค์จะให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไข

มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม เรื่องใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะขจัดความเดือดร้อนหรืออำนวยความสะดวก ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องนั้นมีกฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐนั้นพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(๒) ในกรณีที่เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้นดำเนินการต่อไป แต่ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบได้

(๒) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวหรือเป็นการฝ่าฝืนข้อกำหนดหรือประมวลจริยธรรมที่จัดให้มีขึ้นสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้นั้น ให้ส่งเรื่องให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการเพื่อลงโทษทางวินัยตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(๓) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาดำเนินการต่อไป แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมเรื่องใดเป็นกรณีที่เกี่ยวข้อง การละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป โดยผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละองค์กรด้วยก็ได้

มาตรา ๓๖ บุคคลใดที่ได้รับหรือพบเห็นว่ามีความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๒ ย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้ โดยการร้องเรียนจะกระทำด้วยวิธีการใดก็ได้ที่จะให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับทราบ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก สร้างขั้นตอน หรือเกิดการะงับจำเป็น และต้องไม่บังคับให้ต้องเปิดเผยตัวตนของผู้ร้อง เว้นแต่เป็นกรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนของผู้ร้องเพื่อประโยชน์ในการติดต่อขอข้อมูลหรือแจ้งผลการดำเนินการ

มาตรา ๓๖/๑ ในกรณีที่มีผู้ร้องเรียนตามมาตรา ๓๖ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้ได้มาความเห็นและข้อเสนอแนะโดยไม่ชักช้า

มาตรา ๓๗ เรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไม่รับพิจารณาหรือหรือให้ยุติการพิจารณา

(๑) เรื่องที่เป็นนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นนโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ

(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือเรื่องศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

(๓) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๓๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจไม่รับพิจารณาหรืออาจยุติการพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้ ในกรณีที่เห็นว่าการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๑) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต

(๒) เรื่องที่พ้นวิสัยที่จะแก้ไขปัญหาหรือการแก้ไขปัญหามิอาจกระทำได้

(๓) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

(๔) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

มาตรา ๓๙ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการดำเนินการตามมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ หรือการไม่รับพิจารณาหรือยุติการพิจารณาตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบ โดยในกรณีที่ไม่รับไว้พิจารณาหรือให้ยุติเรื่องให้ระบุเหตุผลให้ผู้ร้องเรียนทราบด้วย

มาตรา ๔๐ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเรื่องใดตามมาตรา ๓๔ ในเวลาอันควรโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐนั้นเพื่อให้สั่งการตามควรแก่กรณี และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบโดยไม่ชักช้า

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งและระยะเวลาได้ล่วงเลยไปพอสมควรแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันควร และเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญหรือเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยรวม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานเรื่องนั้นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรเป็นกรณีเร่งด่วน

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ก็ให้กระทำได้

ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้

การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำเป็นการสรุปโดยมิให้ระบุรายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น

หมวด ๓

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๔๒ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน

มาตรา ๔๓ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๔) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินมอบหมายหรือกำหนด

การดำเนินการตาม (๔) ถ้าจำเป็นต้องดำเนินการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน หรือประชาชน ย่อมกระทำได้ แต่จะจัดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้ารับการอบรมร่วมกับบุคคลอื่นมิได้

มาตรา ๔๔ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันในการออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การจัดแบ่งส่วนงาน หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของสำนักงาน และขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว

(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและค่าตอบแทนอื่นของเลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน

(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษทางวินัย การออกจากตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน

(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน

(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ

(๖) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำให้บุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงการประหยัด ความคล่องตัว และควมมีประสิทธิภาพ

การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และภาระความรับผิดชอบที่แตกต่างกันของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานและระดับด้วย

มาตรา ๔๕ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยความเห็นชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร

ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ใดกระทำการใดโดยไม่สุจริตหรือเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งผู้ใดในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการทางวินัยโดยเร็ว และในระหว่างนั้น ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินประธานผู้ตรวจการแผ่นดินย้ายผู้นั้นให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทันที

ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่เลขาธิการด้วยโดยอนุโลม โดยให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยความเห็นชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้ไปพลางก่อนได้

มาตรา ๔๖ ให้สำนักงานมีเลขาธิการคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งตามมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน **ขึ้นตรงต่อคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน**

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยความเห็นชอบของผู้ตรวจการแผ่นดินคณะผู้ตรวจการแผ่นดินจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขาธิการก็ได้

ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในการประชุมร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เลขาธิการทำหน้าที่เป็นเลขานุการของที่ประชุม

มาตรา ๔๗ เลขาธิการต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะที่ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ และมีคุณสมบัติ ประสพการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานตามที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนดร่วมกัน

เลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

การพ้นจากตำแหน่งของเลขาธิการก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในการจ้าง

มาตรา ๔๘ เลขาธิการมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(๓) หน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น และตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

มาตรา ๔๙ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับ การงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติการกิจของคณะผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะผู้ตรวจการแผ่นดินก่อน

มาตรา ๕๐ ให้คณะประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่ายที่ผ่านความเห็นชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรให้ไม่เพียงพอ ให้คณะประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการพิจารณาการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง

ในการเสนองบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย

ในกรณีที่มูลค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งดำเนินงานมากกว่างบประมาณที่สำนักงานได้รับ ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้เพียงพอกับการดำเนินงานของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

มาตรา ๕๑ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๐ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด งวดละสามเดือน และให้กรมบัญชีกลางสั่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้ในงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำนักงานร้องขอ

มาตรา ๕๒ รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินการของสำนักงาน ประกอบด้วย

- (๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับมาตามมาตรา ๕๑
- (๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๓) ทรัพย์สินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้แก่สำนักงาน
- (๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ของเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน
- (๕) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๕๓ รายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น

ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี

อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสำนักงานได้กรรมสิทธิ์มาไม่ว่าจากการซื้อ หรือมีผู้ยกให้ ให้เป็นที่ราชพัสดุ แต่สำนักงานมีอำนาจในการปกครองดูแล ใช้ หรือหาประโยชน์ได้

มาตรา ๕๔ ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้มิได้

มาตรา ๕๕ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานและให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด ได้ผลตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุ้มค่าเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ (๑) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๗ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๙ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๖๐ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้ผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้สมัครในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๕๙ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และแจ้งให้ประธานวุฒิสภารับเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา ๖๑ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๐ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๐ วรรคสี่ และให้สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครบจำนวนตามมาตรา ๗ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิมีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๐

มาตรา ๖๒ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังคงเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ตามสัญญาจ้างที่ทำไว้ต่อกัน

ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันเป็นผู้วินิจฉัย ในการวินิจฉัยให้คณะกรรมการผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาตามแนวทางของคณะกรรมการสรรหาที่วินิจฉัยไว้ตามมาตรา ..

มาตรา ๖๓ บรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงาน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๔ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

บรรดาสีทธิ หน้าที่ และความผูกพันใด ๆ ที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มีอยู่กับบุคคลใดในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้โอนมาเป็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๕ ให้โอนบรรดากิจการและลูกจ้างของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาเป็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้ถือว่าสิทธิและประโยชน์อื่นใดซึ่งพนักงานหรือลูกจ้างดังกล่าวได้รับตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นสิทธิและประโยชน์อื่นใดที่ได้รับต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๖๖ การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนหรือการดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องใดที่ยังค้างพิจารณาอยู่ และมีได้บัญญัติวิธีดำเนินการไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการนั้นต่อไปให้ดำเนินการตามมติร่วมกันของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

เปรียบเทียบร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เพื่อพิจารณาในชั้นองค์การที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ กับ ร่างฯ ที่อนุกรรมการฯ เสนอเพิ่มเติมตามข้อสังเกตที่ได้รับจากภาครับฟังความคิดเห็น

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>ร่าง</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>พ.ศ.</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>ร่าง</p> <p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>พ.ศ.</p>
<p>โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า</p> <p>“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.”</p>	<p>โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย</p> <p>มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า</p> <p>“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.”</p>
<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้ยกเลิก</p> <p>(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p> <p>(๒) พระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p>
<p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครอง</p> <p>“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ</p> <p>“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกรรมการ ผู้จ้างของหน่วยงานของรัฐ และ</p>	<p>มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครองหรือให้ดำเนินการทางปกครอง</p> <p>“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ</p> <p>“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครอง</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๓ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>บุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ</p> <p>“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคล ซึ่ง</p> <p>“แสวงหาข้อเท็จจริง” หมายความว่า การสืบสวน การสอบสวน การไต่สวน หรือการดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน</p> <p>“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มีข้อยกเว้นหรือบทข้อยกเว้นหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>ข้อที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ</p> <p>“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า พนักงาน ลูกจ้าง หรือบุคคล ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p> <p>“แสวงหาข้อเท็จจริง” หมายความว่า คำสั่งสืบสวน-คำสั่งสืบพยาน-คำสั่งไต่สวน-คำสั่งตั้งข้อเท็จจริง-คำสั่งสืบพยานหรือข้อเท็จจริง-คำสั่งสืบพยาน</p> <p>“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มีข้อยกเว้นหรือบทข้อยกเว้นหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ</p>
<p>มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมาการสรรหา มีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามีได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมาการสรรหา กำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วยในการนี้ ให้มีการกำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นในทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ</p>	<p>มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน คำสั่งสืบสวน-คำสั่งสืบพยาน-คำสั่งไต่สวน-คำสั่งตั้งข้อเท็จจริง-คำสั่งสืบพยานหรือข้อเท็จจริง-คำสั่งสืบพยาน หรือคณะกรรมาการสรรหา มีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามีได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน คำสั่งสืบสวน-คำสั่งสืบพยาน-คำสั่งไต่สวน-คำสั่งตั้งข้อเท็จจริง-คำสั่งสืบพยานหรือข้อเท็จจริง-คำสั่งสืบพยาน หรือคำสั่งแล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและให้ดำเนินการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวกด้วยในการนี้ ให้มีการกำหนดระยะเวลาของการปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นในทุกขั้นตอนอย่างชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติตามประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้น เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา ๖ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินรักษาการตาม</p>	<p>ประกอบรัฐธรรมนูญ</p> <p>มาตรา ๖ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินรักษาการตามพระราชบัญญัติ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>หมวด ๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>หมวด ๑ ผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>
<p>มาตรา ๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าสิบหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน</p> <p>(๒) ผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี จำนวนหนึ่งคน</p>	<p>มาตรา ๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากบุคคลดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าสิบหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี จำนวนสองคน</p> <p>(๒) ผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี จำนวนหนึ่งคน</p>
<p>มาตรา ๘ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๗ แล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี</p> <p>(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>มาตรา ๘ นอกจากคุณสมบัติตามมาตรา ๗ แล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด</p> <p>(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี</p> <p>(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า</p> <p>(๔) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์</p> <p>(๕) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>
<p>มาตรา ๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด</p> <p>(๒) ตติยาเสพติดให้โทษ</p> <p>(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>(๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ</p> <p>(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>(๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้ว</p>	<p>มาตรา ๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระใด</p> <p>(๒) ตติยาเสพติดให้โทษ</p> <p>(๓) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต</p> <p>(๔) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ</p> <p>(๕) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช</p> <p>(๖) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้ว</p>

<p>หรือไม่</p> <p>(๗) วิกัลจริตหรือจิตพ้นเพื่อนไม่สมบูรณ์</p> <p>(๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ</p> <p>เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก</p> <p>เพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่การยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในกรณีอื่น หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกรณีอื่น</p> <p>(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมวิธีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย</p> <p>(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือ</p>	<p>หรือไม่</p> <p>(๗) วิกัลจริตหรือจิตพ้นเพื่อนไม่สมบูรณ์</p> <p>(๘) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</p> <p>(๙) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล</p> <p>(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ</p> <p>เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ</p> <p>(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก</p> <p>เพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต</p> <p>(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่การยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในกรณีอื่น หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในกรณีอื่น</p> <p>(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง</p> <p>(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง</p> <p>(๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอการแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมวิธีส่วนไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย</p> <p>(๑๖) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติหรือ</p> <p>กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือตั้งใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติ</p>
--	--

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p>	<p>แห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p>
<p>(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	<p>(๑๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>
<p>(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา</p>	<p>(๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา</p>
<p>(๑๙) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา</p>	<p>ในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา</p>
<p>(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p>	<p>(๒๐) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ</p>
<p>(๒๑) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ</p>	<p>ราชการส่วนท้องถิ่น หรือกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ</p>
<p>(๒๒) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในหน่วยงานของบริษัท หรือองค์กรที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด</p>	<p>ธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด</p>
<p>(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ</p>	<p>(๒๓) เป็นผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ</p>
<p>มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย</p> <p>(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ</p> <p>(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>เป็นกรรมการ</p> <p>(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ</p> <p>(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ</p>	<p>มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย</p> <p>(๑) ประธานศาลฎีกา เป็นประธานกรรมการ</p> <p>(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร</p> <p>เป็นกรรมการ</p> <p>(๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด เป็นกรรมการ</p> <p>(๔) บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๗ และมาตรา ๘ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ และไม่เคยปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ องค์กรละหนึ่งคน เป็นกรรมการ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กธธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>ให้เลขธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนในอีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่ไม่มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันทั้งสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งนี้ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีนครไปไม่ด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ หรือตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม</p> <p>มาตรา ๑๑ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหา</p> <p>ปรึกษาหารือเพื่อคัดเลือกให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ คณะกรรมการสรรหาจะใช้</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>ให้เลขธิการวุฒิสภาเป็นเลขานุการของคณะกรรมการสรรหา และให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ในการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลตาม (๔) ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเสนอชื่อบุคคลซึ่งองค์กรนั้นแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความแจ้งจากเลขาธิการวุฒิสภา โดยให้คัดเลือกบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ซื่อสัตย์สุจริต และมีความเข้าใจในภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง ให้ลงคะแนนในอีกครั้งหนึ่ง ในการลงคะแนนครั้งนี้ ถ้ามีผู้เข้ารับการคัดเลือกเกินสองคนให้นำเฉพาะคนที่ได้คะแนนสูงสุดสองลำดับแรกมาลงคะแนนใหม่ ในกรณีที่ไม่มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันทั้งสองคน ให้ผู้เข้ารับการคัดเลือกซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นจับสลากให้เหลือเพียงสองคน ในการลงคะแนนครั้งนี้ถ้ายังไม่มีผู้ใดได้รับคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือกรรมการองค์กรอิสระ แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการเพื่อคัดเลือกใหม่ โดยจะคัดเลือกผู้เข้ารับการคัดเลือกที่มีชื่ออยู่ในการคัดเลือกครั้งแรกมิได้</p> <p>ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการสรรหาตาม (๒) หรือกรรมการสรรหาตาม (๔) มีนครไปไม่ด้วยเหตุใด หรือพ้นกำหนดเวลาการคัดเลือกตามวรรคสามแล้วมิได้มีการเสนอชื่อ ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่ให้กรรมการสรรหาตาม (๔) ดำรงตำแหน่งจนถึงวันก่อนวันที่มีกรณีที่ต้องสรรหากรรมการใหม่ หรือตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้าม</p> <p>มาตรา ๑๑ ในการสรรหากรรมการ ให้คณะกรรมการสรรหา</p> <p>ปรึกษาหารือเพื่อคัดเลือกให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูง มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม รวมตลอดทั้งมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ โดยนอกจากการประกาศรับสมัครแล้ว ให้คณะกรรมการสรรหาดำเนินการสรรหาจากบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมทั่วไปด้วยแต่ต้องได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ คณะกรรมการสรรหาจะใช้</p>
---	--

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัครหรือให้ผู้สมัครแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้</p> <p>ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย</p> <p>ผู้ที่ได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสาม หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม ในกรณีที่มีการลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาในครั้งนั้นไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>วิธีการสัมภาษณ์ผู้สมัครหรือให้ผู้สมัครแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวิธีการอื่นใดที่เหมาะสม เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้</p> <p>ในการสรรหา ให้ใช้วิธีลงคะแนนโดยเปิดเผย</p> <p>ผู้ที่ได้รับการสรรหาต้องได้รับคะแนนเสียงถึงสองในสามของจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของคณะกรรมการสรรหา</p> <p>ถ้าไม่มีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงตามวรรคสาม หรือมีแต่ยังไม่ครบจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้มีการลงคะแนนใหม่สำหรับผู้ใดคะแนนไม่ถึงสองในสาม ในกรณีที่มีการลงคะแนนครั้งหลังนี้ยังได้บุคคลไม่ครบตามจำนวนที่จะต้องสรรหา ให้ดำเนินการสรรหาใหม่สำหรับจำนวนที่ยังขาดอยู่ โดยผู้ซึ่งไม่ได้รับการสรรหาในครั้งนั้นไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก</p>
<p>มาตรา ๑๒ ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p> <p>ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ ผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก</p> <p>เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินที่ยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับผู้ตรวจการแผ่นดินที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่มีจำนวนถึงสองคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามหน้าที่และ</p>	<p>มาตรา ๑๒ ผู้ได้รับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา</p> <p>ในกรณีที่วุฒิสภาไม่ให้ความเห็นชอบผู้ได้รับการสรรหารายใด ให้ดำเนินการสรรหาบุคคลใหม่แทนผู้นั้น แล้วเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อให้ความเห็นชอบต่อไป ทั้งนี้ ผู้ซึ่งไม่ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก</p> <p>เมื่อมีผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาแล้ว หากเป็นกรณีที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วย ให้ผู้ได้รับความเห็นชอบประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินที่ยังไม่พ้นจากตำแหน่ง ถ้ามี เพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ ในกรณีที่ผู้ที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบยังไม่ครบจำนวนที่ต้องสรรหา แต่เมื่อรวมกับผู้ตรวจการแผ่นดินที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่มีจำนวนถึงสองคน ก็ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเลือกประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ และเมื่อโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งแล้ว ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>อำนาจต่อไปหลงก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่มีอยู่ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ดำเนินการสรรหาให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน และเป็นผู้ส่งนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>ต่อไปหลงก่อนได้ โดยในระหว่างนั้นให้ถือว่าคณะผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินเท่าที่มีอยู่ และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ดำเนินการสรรหาให้ครบตามจำนวนที่ต้องสรรหาต่อไปโดยเร็ว</p> <p>ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน และเป็นผู้ส่งนามรับสนองพระบรมราชโองการ</p>
<p>มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภากายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก</p>	<p>มาตรา ๑๓ ผู้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินโดยที่ยังมิได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๙ (๒๐) (๒๑) หรือ (๒๒) หรือยังประกอบวิชาชีพตาม (๒๓) อยู่ ต้องแสดงหลักฐานว่าได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพดังกล่าวแล้ว ต่อประธานวุฒิสภากายในเวลาที่ประธานวุฒิสภากำหนด ซึ่งต้องเป็นเวลาก่อนที่ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีที่มิได้แสดงหลักฐานในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้นั้นสละสิทธิ และให้ดำเนินการสรรหาใหม่ ทั้งนี้ ผู้ที่สละสิทธิดังกล่าว ไม่มีสิทธิได้รับการสรรหาในครั้งถัดไปอีก</p>
<p>มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด</p> <p>การวินิจฉัยให้ใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผยในนำความในวรรคหนึ่งวรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับกรณีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะพิจารณาและวินิจฉัยไม่ได้</p> <p>มาตรา ๑๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ในการณที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ผู้ตรวจการ</p>	<p>มาตรา ๑๕ ในกรณีที่มิมีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>การเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการสรรหาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด</p> <p>การวินิจฉัยให้ใช้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผยในนำความในวรรคหนึ่งวรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับกับกรณีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการสรรหาด้วยโดยอนุโลม แต่กรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาว่าขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามจะอยู่ในที่ประชุมในขณะพิจารณาและวินิจฉัยไม่ได้</p> <p>มาตรา ๑๕ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>ในการณที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ผู้ตรวจการ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>แผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่</p> <p>แทน</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>แผ่นดินที่พ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่</p> <p>แทน</p>
<p>มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(๑) ตาย</p> <p>(๒) ลาออก</p> <p>(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙</p> <p>(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p> <p>เมื่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้พ้นจากตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย</p> <p>เมื่อมีปัญหาว่าผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>ในกรณีที่ไม่ผู้ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่อาวุโสที่สุดทำหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>ในระหว่างที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินภายในร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินครบวาระ แต่ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง</p>	<p>มาตรา ๑๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ</p> <p>(๑) ตาย</p> <p>(๒) ลาออก</p> <p>(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๗ หรือมาตรา ๘ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙</p> <p>(๔) มีพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง</p> <p>เมื่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้พ้นจากตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย</p> <p>เมื่อมีปัญหาว่าผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตาม (๒) (๓) หรือ (๔) หรือไม่ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัย คณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>ในกรณีที่ไม่ผู้ดำรงตำแหน่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินที่อาวุโสที่สุดทำหน้าที่แทนประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>ในระหว่างที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ และยังไม่มีการแต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดินแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินภายในร้อยยี่สิบวันก่อนวันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินครบวาระ แต่ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตาม ปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับ ผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการชั่วคราวไม่เกินสามคน โดยให้ผู้ที่ ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินได้จนกว่าผู้ตรวจการแผ่นดินที่ตนทำ หน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตาม ปกครองสูงสุดร่วมกันแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับ ผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการชั่วคราวไม่เกินสามคน โดยให้ผู้ที่ ได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่ในฐานะผู้ตรวจการแผ่นดินได้จนกว่าผู้ตรวจการแผ่นดินที่ตนทำ หน้าที่แทนจะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทน</p>
<p>มาตรา ๑๘ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานสมควรว่าผู้ตรวจการ แผ่นดินผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธาน การตรวจการสหราชอาณาจักรในวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการสหราชอาณาจักรกำหนด</p> <p>เมื่อประธานกรรมการสหราชอาณาจักรได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้เรียกประชุม กรรมการสหราชอาณาจักรเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องที่มีผู้ร้องขอตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว มติของ คณะกรรมการสหราชอาณาจักรให้เป็นไปตามเสียงข้างมากและให้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย ใน กรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการสหราชอาณาจักรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น เสียงชี้ขาด</p>	<p>มาตรา ๑๘ เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานสมควรว่าผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๖ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการ สหราชอาณาจักรในวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ คณะกรรมการสหราชอาณาจักรกำหนด</p> <p>เมื่อประธานกรรมการสหราชอาณาจักรได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง ให้เรียกประชุม กรรมการสหราชอาณาจักรเพื่อพิจารณาและมีมติในเรื่องที่มีผู้ร้องขอตามวรรคหนึ่งโดยเร็ว มติของ คณะกรรมการสหราชอาณาจักรให้เป็นไปตามเสียงข้างมากและให้วิธีการลงคะแนนโดยเปิดเผย ใน กรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานกรรมการสหราชอาณาจักรออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็น เสียงชี้ขาด</p>
<p>มาตรา ๑๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการ ปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม กล่าวหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนในถูกต้องตาม มาตราฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการทำงานตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินจะเข้ารับ การศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการ ที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๑๙ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการ ปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม กล่าวหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนในถูกต้องตามมาตรฐานทาง จริยธรรม ในระหว่างการทำงานตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินจะเข้ารับ การศึกษาหรือโครงการใด ๆ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะผู้ตรวจการ แผ่นดินเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการ หรือ ผู้บรรยายในสถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการรับเข้าเรียนหรือปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จัดขึ้นเป็นการเฉพาะ</p>
<p>มาตรา ๒๐ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน มี</p>	<p>มาตรา ๒๐ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน มี</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นการแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ</p> <p>(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น</p> <p>(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะกรรมาการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>หน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นการแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ</p> <p>(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น</p> <p>(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ</p> <p>(๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่น</p>
<p>มาตรา ๒๑ ในกาปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ากรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือ</p>	<p>มาตรา ๒๑ ในกาปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๐ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ร่วมผู้ร่วมผู้ตรวจการการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ากรณี ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดเป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>แย้ง หรือไม่ปฏิบัติตามหลักการของมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ หรือสมควรดำเนินการปฏิรูปกฎหมายมาตรา ๒๕๘ ค. ตำแหน่งกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามความเห็นสมควรต่อไป</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>แย้ง หรือไม่ปฏิบัติตามหลักการของมาตรา ๗๗ วรุศนกรของรัฐธรรมนูญ หรือสมควรดำเนินการปฏิรูปกฎหมายตามมาตรา ๒๕๘ ค. ตำแหน่งกฎหมาย ของรัฐธรรมนูญ ให้แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อดำเนินการตามความเห็นสมควรต่อไป</p>
<p>มาตรา ๒๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา</p> <p>(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าไถ่จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่</p> <p>(๓) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๔) ให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใด มีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา</p> <p>(๕) เข้าไปในเขตสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล</p> <p>การออกระเบียบตาม (๑) และ (๓) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิด การสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร</p> <p>ในการดำเนินการตาม (๕) ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนก็ได้ แล้วรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนำเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p> <p>ให้ประธานผู้ตรวจการการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินแต่ละคนมีอำนาจลงนามในหนังสือเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการการแผ่นดิน กำหนด</p>	<p>มาตรา ๒๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และเพื่อประโยชน์ในการแจ้งข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๒ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับร้องเรียน การแสวงหาข้อเท็จจริง และการพิจารณา</p> <p>(๒) ออกระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์การจ่ายค่าไถ่จ่าย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าเดินทางของพยานบุคคลและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่</p> <p>(๓) ออกระเบียบหรือประกาศอื่นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>(๔) ให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลใด มีหนังสือแจ้งข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา</p> <p>(๕) เข้าไปในเขตสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อมีหมายค้นของศาล</p> <p>การออกระเบียบตาม (๑) และ (๓) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือเกิดความล่าช้า การขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งต้องไม่เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินสมควร</p> <p>ในการดำเนินการตาม (๕) ผู้ตรวจการการแผ่นดินจะมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแทนก็ได้ แล้วรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อนำเสนอผู้ตรวจการการแผ่นดินพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการการแผ่นดินกำหนด</p> <p>ให้ประธานผู้ตรวจการการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการการแผ่นดินแต่ละคนมีอำนาจลงนามในหนังสือเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้ตรวจการการแผ่นดินกำหนด</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>(๕) การออกระเบียบเกี่ยวกับกรมนอบอำนาจของเลขาธิการในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับยุติกลภายในอก</p> <p>(๑๐) การอื่นใดที่คณะกรรมการแผ่นดินเห็นชอบร่วมกัน</p> <p>กำหนดระเบียบ (๖) และ (๗) ต้องไม่มีลักษณะเป็นเหตุให้เกิดการ</p> <p>สร้างข้อขัดแย้งในระหว่างกัน หรือเกิดความเสียหายต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่</p> <p>ของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>
<p>มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น หรือกรณีที่จะต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด จะจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นแทนการแต่งตั้งอนุกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือการจ้าง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ รวมทั้งวิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบันพรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p>	<p>มาตรา ๒๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยปฏิบัติหน้าที่ได้เท่าที่จำเป็น โดยต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น หรือกรณีที่จะต้องได้ข้อมูลหรือมีการศึกษาเรื่องใด จะจ้างบุคคลหรือสถาบันซึ่งมีความเชี่ยวชาญดำเนินการในเรื่องนั้นแทนการแต่งตั้งอนุกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ก่อนการแต่งตั้งหรือการจ้าง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกำหนดเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวไว้ให้ชัดเจน</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง การพ้นจากตำแหน่ง ค่าตอบแทน และวิธีปฏิบัติงานของอนุกรรมการ รวมทั้งวิธีการจ้าง ค่าตอบแทน และประโยชน์ตอบแทนอื่นของบุคคลหรือสถาบันพรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p>
<p>มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินกับองค์กรอิสระอื่นร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร ในการนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p> <p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ โดยอย่างน้อยให้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันขององค์กรอิสระ และการแบ่งขอบเขตหรือกรอบภารกิจของแต่ละองค์กรเพื่อมิให้มีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน</p>	<p>มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินกับองค์กรอิสระอื่นร่วมมือและช่วยเหลือกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละองค์กร ในการนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น ให้แจ้งองค์กรอิสระนั้นทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p> <p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับองค์กรอิสระอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ โดยอย่างน้อยให้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันขององค์กรอิสระ และการแบ่งขอบเขตหรือกรอบภารกิจของแต่ละองค์กรเพื่อมิให้มีการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนกัน</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>มาตรา ๒๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>มาตรา ๒๗ ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</p>
<p>มาตรา ๒๘ ผู้ที่ให้อัยคำ หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนึ่งในสิ่งออกจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ที่จัดทำและเผยแพร่รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูลหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำและเผยแพร่รายงานโดยสุจริต แล้วแต่กรณี</p>	<p>มาตรา ๒๘ ผู้ที่ให้อัยคำ หรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แก่ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนึ่งในสิ่งออกจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ที่จัดทำและเผยแพร่รายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูลหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำและเผยแพร่รายงานโดยสุจริต แล้วแต่กรณี</p>
<p>มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา</p>	<p>มาตรา ๒๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา</p>
<p>มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๓๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่</p>
<p>มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่าที่กรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ</p> <p>ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๓๑ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และให้ได้รับเบี้ยประชุมเป็นรายครั้งเท่าที่กรรมการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ</p> <p>ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเงินค่ารับรองเหมาจ่ายเป็นรายเดือนตามอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเงินประจำตำแหน่งของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>หมวด ๒ การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>หมวด ๒ การดำเนินการของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>
<p>มาตรา ๓๒ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใดไม่ว่าจะมีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยไม่เป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาของประเทศไทยอย่างเป็นระบบมากกว่าการมุ่งหาผู้กระทำผิด ปรับปรุงกฎหมายหรือกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐใหม่ ประสิทธิภาพ และมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวมมากกว่าการแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผลเฉพาะตัวเป็นรายกรณี</p> <p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง โดยประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และต้องไม่เพิ่มภาระงานแก่หน่วยงานของรัฐโดยไม่จำเป็น เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมและความสะดวกของประชาชน</p>	<p>มาตรา ๓๒ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใดไม่ว่าจะมีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยไม่เป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ดังนี้</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าสมควรที่จะจัดทำข้อชี้แจงหรือข้อต่อหรือขอร้องหรือข้อเรียกร้องหรือข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายโดยไม่เป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ดังนี้</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโดยมุ่งหมายที่จะแก้ไขปัญหาของประเทศไทยอย่างเป็นระบบมากกว่าการมุ่งหาผู้กระทำผิด ปรับปรุงกฎหมายหรือกระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐให้มีประสิทธิภาพ และมุ่งที่จะแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยส่วนรวมมากกว่าการแก้ไขปัญหาให้สัมฤทธิ์ผลเฉพาะตัวเป็นรายกรณี</p> <p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง (วรรคสาม) โดยประสานหรือแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ และต้องไม่เพิ่มภาระงานแก่หน่วยงานของรัฐโดยไม่จำเป็น เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเป็นธรรมและความสะดวกของประชาชน</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>มาตรา ๓๓ ในการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโดยประการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือเป็นการก่อกวนหรือหน่วงงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และเป็นเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร</p>	<p>มาตรา ๓๓ ในการแสวงหาข้อเท็จจริง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโดยประการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องไม่สร้างขั้นตอนหรือเป็นการก่อกวนหรือหน่วงงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากเกินไป และเป็นเปิดโอกาสให้ผู้ร้องเรียน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานประกอบคำชี้แจงของตนได้ตามสมควร</p>
<p>มาตรา ๓๔ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เห็นว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือ</p>	<p>มาตรา ๓๔ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เห็นว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ (๑) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมต่อไป</p>
<p>มาตรา ๓๕ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เห็นว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือ</p>	<p>มาตรา ๓๕ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตามมาตรา ๓๓ แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่เห็นว่ากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๐ (๑) ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไขให้ถูกต้องหรือเหมาะสมต่อไป</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>(๒) ในกรณีที่เห็นว่ามีการกระทำตามมาตรา ๒๐ (๒) หรือ (๓) ให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป</p> <p>ความเห็นหรือข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง อยู่น้อยให้ประกอบด้วยเหตุผลและแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน และในกรณีที่เห็นข้อเสนอแนะตาม (๑) ให้ระบุสาระสำคัญของหลักการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ประสงค์จะให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไข</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>(๒) ในกรณีที่เห็นว่ามีการกระทำตามมาตรา ๒๐ (๒) หรือ (๓) ให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหรือคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป</p> <p>(๓) ในกรณีที่เห็นว่ามีการกระทำตามมาตรา ๒๐ (๓) ให้ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป</p> <p>ความเห็นหรือข้อเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง อยู่น้อยให้ประกอบด้วยเหตุผลและแนวทางการดำเนินการที่ชัดเจน และในกรณีที่เห็นข้อเสนอแนะตาม (๑) ให้ระบุสาระสำคัญของหลักการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมาย กฎ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ประสงค์จะให้มีการปรับปรุงหรือแก้ไข</p>
<p>มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมเรื่องใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะขจัดความเดือดร้อนหรืออำนวยความสะดวกเป็นธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องนั้นมีกฎหมายกำหนดให้การร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐนั้น พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p> <p>(๒) ในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวพันกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องในกรณีนั้นดำเนินการต่อไป แต่ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนอื่นใดให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบได้</p> <p>(๓) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ</p>	<p>มาตรา ๓๕ ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมเรื่องใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะขจัดความเดือดร้อนหรืออำนวยความสะดวกเป็นธรรม ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องนั้นมีกฎหมายกำหนดให้การร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐนั้น พิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป</p> <p>(๒) ในกรณีที่เป็นเรื่องเกี่ยวพันกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องในกรณีนั้นดำเนินการต่อไป แต่ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้นเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนอื่นใดให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบได้</p> <p>(๓) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>ในวงราชการ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาดำเนินการต่อไป แล้วแต่กรณี</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม เรื่องใดเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาต่อไป โดยผู้ตรวจการแผ่นดินและ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p> <p>ออกกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละองค์กรด้วยก็ได้</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>(๓) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาดำเนินการต่อไป แล้วแต่กรณี</p> <p>ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม เรื่องใดเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาต่อไป โดยผู้ตรวจการแผ่นดินและ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติออกกำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบตามหน้าที่และอำนาจของแต่ละองค์กรด้วยก็ได้</p>
<p>มาตรา ๓๖ บุคคลใดที่ได้รับความเดือดร้อนหรือ ความไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๒ ย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้ โดยการ ร้องเรียนจะกระทำด้วยวิธีใด</p> <p>ก็ได้ที่จะให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับทราบ</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก สร้างขั้นตอน หรือ เกิดการเพิกเฉยจำเป็น และต้องไม่บังคับให้ต้องเปิดเผยตัวตนของผู้ร้อง เว้นแต่เป็นการ ร้องเรียนเกี่ยวกับประโยชน์</p> <p>ส่วนตนของผู้ร้องเพื่อประโยชน์ในการติดต่อขอข้อมูลหรือแจ้งผลการดำเนินการ</p>	<p>มาตรา ๓๖ บุคคลใดที่ได้รับความเดือดร้อนหรือความ ไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๒ ย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้ โดยการร้องเรียนจะ กระทำด้วยวิธีการใดก็ได้ที่จะให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับทราบ</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตาม ระเบียบที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ซึ่งต้องไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยาก สร้างขั้นตอน หรือ เกิดการเพิกเฉยจำเป็น และต้องไม่บังคับให้ต้องเปิดเผยตัวตนของผู้ร้อง เว้นแต่เป็นการ ร้องเรียนเกี่ยวกับประโยชน์ส่วนตนของผู้ร้องเพื่อประโยชน์ในการติดต่อขอข้อมูลหรือแจ้งผล การดำเนินการ</p>
<p>มาตรา ๓๗ เรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไม่นับ พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา</p> <p>(๑) เรื่องที่เป็นการฟ้องคดีอาญา</p>	<p>มาตรา ๓๗ เรื่องที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดิน จะไม่นับ พิจารณาหรือให้ยุติการพิจารณา</p> <p>(๑) เรื่องที่เป็นการฟ้องคดีอาญา</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>ต่อรัฐธรรมนูญ หรือผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม</p> <p>(๓) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>รัฐธรรมนูญ หรือผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล หรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเด็ดขาดแล้ว เริ่มนับตั้งแต่วันที่คดีถึงที่สุดหรือวันที่คำสั่งหรือคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยถึงที่สุดมีผล ทั้งนี้ยกเว้นคดีที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติหรือคดีอาญา</p> <p>(๓) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>
<p>มาตรา ๓๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจไม่รับพิจารณาหรืออาจยุติการพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้ ในกรณีที่เห็นว่าการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม</p> <p>(๑) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต</p> <p>(๒) เรื่องที่พ้นวิสัยที่จะแก้ไขปัญหาหรือการแก้ไขปัญหานั้นอาจกระทำไม่ได้</p> <p>(๓) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว</p> <p>(๔) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป</p>	<p>มาตรา ๓๘ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจไม่รับพิจารณาหรืออาจยุติการพิจารณาเรื่อง ดังต่อไปนี้ ในกรณีที่เห็นว่าการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม</p> <p>(๑) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริต</p> <p>(๒) เรื่องที่พ้นวิสัยที่จะแก้ไขปัญหาหรือการแก้ไขปัญหานั้นอาจกระทำไม่ได้</p> <p>(๓) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว</p> <p>(๔) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป</p>
<p>มาตรา ๓๙ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการดำเนินการตามมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ หรือการไม่รับพิจารณาหรือยุติการพิจารณาตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบ โดยในกรณีที่ไม่รับพิจารณาหรือให้ยุติเรื่องให้ระบุเหตุผลให้ผู้ร้องเรียนทราบด้วย</p> <p>มาตรา ๔๐ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเรื่องใดตามมาตรา ๓๕ ในเวลาอันควรโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐนั้นเพื่อให้สั่งการตามควรแก่กรณี และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบโดยไม่มีข้อขัดข้อง</p>	<p>มาตรา ๓๙ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการดำเนินการตามมาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๓๖ หรือการไม่รับพิจารณาหรือยุติการพิจารณาตามมาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ให้ผู้ร้องเรียนหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทราบ โดยในกรณีที่ไม่รับพิจารณาหรือให้ยุติเรื่องให้ระบุเหตุผลให้ผู้ร้องเรียนทราบด้วย</p> <p>มาตรา ๔๐ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเรื่องใดตามมาตรา ๓๕ ในเวลาอันควรโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวไปยังนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือผู้ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐนั้นเพื่อให้สั่งการตามควรแก่กรณี และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบโดยไม่มีข้อขัดข้อง</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งและระยะเวลาได้ล่วงเลยไปพอสมควรแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันควร และเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยรวม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานเรื่องนี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควรเป็นกรณีเร่งด่วน</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งและระยะเวลาได้ล่วงเลยไปพอสมควรแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะดังกล่าวโดยไม่มีเหตุอันควร และเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะหรือเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยรวม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานเรื่องนี้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามความเห็นสมควรเป็นกรณีเร่งด่วน</p>
<p>มาตรา ๕๑ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ก็ให้กระทำได้</p> <p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้</p> <p>การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำเป็นการสรุปโดยมีให้รายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น</p>	<p>มาตรา ๕๑ ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรรายงานให้คณะรัฐมนตรีหรือรัฐสภา หรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นพิเศษเฉพาะเรื่อง เพราะเป็นกรณีเร่งด่วน หรือจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดิน หรือเป็นการรายงานการไม่ปฏิบัติตามความเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ก็ให้กระทำได้</p> <p>ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้แทนอาจมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วยก็ได้</p> <p>การจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้กระทำเป็นการสรุปโดยมีให้รายละเอียดอันเป็นการเปิดเผยความลับของบุคคลหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำเป็น</p>
<p>หมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๕๒ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการ</p>	<p>หมวด ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>มาตรา ๕๒ ให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทน ไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>ประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน</p>	<p>ประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน</p>
<p>มาตรา ๕๓ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น</p> <p>(๒) อำนาจความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๔) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินมอบหมายหรือกำหนด</p> <p>การดำเนินการตาม (๕) ถ้าจำเป็นต้องดำเนินการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน หรือประชาชน ย่อมกระทำได้ แต่จะจัดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้ารับการอบรมร่วมกับบุคคลอื่นมิได้</p> <p>มาตรา ๕๔ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันในการออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว</p> <p>(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและคำตอบแทนอื่นของสาขาวิชาการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน</p> <p>(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษ</p>	<p>มาตรา ๕๓ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น</p> <p>(๒) อำนาจความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๔) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินมอบหมายหรือกำหนด</p> <p>การดำเนินการตาม (๕) ถ้าจำเป็นต้องดำเนินการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน หรือประชาชน ย่อมกระทำได้ แต่จะจัดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้ารับการอบรมร่วมกับบุคคลอื่นมิได้</p> <p>มาตรา ๕๔ ในการกำกับดูแลสำนักงาน ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันในการออกระเบียบหรือประกาศในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) การจัดแบ่งส่วนงาน พหุหน้าที่การปฏิบัติงานของสำนักงานของสำนักงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานดังกล่าว</p> <p>(๒) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน เงินเพิ่มพิเศษสำหรับตำแหน่งและคำตอบแทนอื่นของสาขาวิชาการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน</p> <p>(๓) การคัดเลือก การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน การกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม สมรรถภาพ การประเมินผลการปฏิบัติงาน วินัยและการลงโทษ</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>ทางวินัย การออกจกตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน</p> <p>(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน</p> <p>(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการจ่ายเงินทดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ</p> <p>(๖) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำในบุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงการประหยัด ความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพ</p> <p>การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และการระดมทุนที่แตกต่างกับของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานและระดับด้วย</p> <p>มาตรา ๔๕ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่า</p> <p>การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานสมควรว่าพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ใดกระทำการใดโดยไม่สุจริตหรือเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งผู้ใดในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการทางวินัยโดยเร็ว และในระหว่างนั้น ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินย้ายผู้ขึ้นให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทันที</p> <p>ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่เลขาธิการด้วยโดยอนุโลม โดยให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อนได้</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>วินัย การออกจกตำแหน่ง การร้องทุกข์และการอุทธรณ์การลงโทษ สำหรับเลขาธิการและพนักงานของสำนักงาน รวมทั้งวิธีการและเงื่อนไขในการจ้างลูกจ้างของสำนักงาน</p> <p>(๔) การบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน การงบประมาณ และการพัสดุของสำนักงาน</p> <p>(๕) การจัดสวัสดิการหรือการสงเคราะห์อื่นซึ่งรวมถึงการจัดให้มีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแก่เลขาธิการ พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการจ่ายเงินทดเชยในกรณีเลขาธิการดำรงตำแหน่งครบวาระ</p> <p>(๖) การอื่นใดอันจำเป็นต่อการกำกับหรือควบคุมการดำเนินงานของสำนักงานหรือการบังคับบัญชาเลขาธิการ พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน หรือการทำในบุคคลดังกล่าวทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>การดำเนินการตาม (๑) ต้องคำนึงถึงการประหยัด ความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพ</p> <p>การกำหนดตาม (๒) ต้องคำนึงถึงค่าครองชีพ และความเพียงพอในการดำรงชีพ และการระดมทุนที่แตกต่างกับของเจ้าหน้าที่แต่ละสายงานและระดับด้วย</p> <p>มาตรา ๔๕ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินออกข้อกำหนดทางจริยธรรมขึ้นใช้บังคับแก่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน ทั้งนี้ ข้อกำหนดทางจริยธรรมดังกล่าวต้องระบุด้วยว่า</p> <p>การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษอย่างไร</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยมีหลักฐานสมควรว่าพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานผู้ใดกระทำการใดโดยไม่สุจริตหรือเอื้อประโยชน์หรือกลั่นแกล้งผู้ใดในการปฏิบัติหน้าที่ ให้ดำเนินการทางวินัยโดยเร็ว และในระหว่างนั้น ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินย้ายผู้ขึ้นให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ทันที</p> <p>ให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับแก่เลขาธิการด้วยโดยอนุโลม โดยให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ไว้พลางก่อนได้</p>
--	--

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>มาตรา ๕๖ ให้สำนักงานมีเลขที่การคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งตามมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน จะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขที่การก็ได้ ให้เลขที่การทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๕๖ ให้สำนักงานมีเลขที่การคนหนึ่งซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีแต่งตั้งตามมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจราชการแผ่นดิน ซึ่งมีมติหรือคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีตรวจราชการแผ่นดิน คณะผู้ตรวจการแผ่นดินจะกำหนดให้มีรองเลขาธิการเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขที่การก็ได้</p> <p>ให้เลขที่การเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติงานรองจากเลขที่การและผู้ตรวจการแผ่นดิน ในกรณีจำเป็นคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เลขที่การทำหน้าที่ เป็นเลขานุการของที่ประชุม</p>
<p>มาตรา ๕๗ เลขที่การต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นทั้งประจำและมีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะดำรงตำแหน่งเลขที่การ และมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด เลขที่การมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน การพ้นจากตำแหน่งของเลขที่การก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในการจ้าง</p>	<p>มาตรา ๕๗ เลขที่การต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นทั้งประจำ มีสัญชาติไทย มีอายุไม่เกินหกสิบปีในวันที่ได้รับแต่งตั้งและมีอายุไม่เกินหกสิบห้าปีในขณะดำรงตำแหน่งเลขที่การ และมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานของสำนักงานที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด เลขที่การมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน การพ้นจากตำแหน่งของเลขที่การก่อนครบวาระ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขในการจ้าง</p>
<p>มาตรา ๕๘ เลขที่การมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับกาปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๕๘ เลขที่การมีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลงานโดยทั่วไปของสำนักงานให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน และให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) บรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอน เลื่อน ลดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน ตลอดจนให้พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงานออกจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามระเบียบของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>(๒) วางระเบียบเกี่ยวกับกาปฏิบัติงานของสำนักงานเท่าที่ไม่ขัดกับระเบียบหรือประกาศหรือมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>(๓) หน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น และตามที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>(๓) หน้าที่และอำนาจตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น และตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p>
<p>มาตรา ๕๙ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p> <p>ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับการงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติการของคณะผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะผู้ตรวจการแผ่นดินก่อน</p>	<p>มาตรา ๕๙ ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้เลขาธิการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ เลขาธิการจะมอบอำนาจให้บุคคลใดปฏิบัติงานแทนก็ได้ ตามระเบียบที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด</p> <p>ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นกิจการสำคัญเกี่ยวกับการงบประมาณของสำนักงาน และกิจการอื่นใดที่มีผลต่อการปฏิบัติการของคณะผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด ให้เลขาธิการขอความเห็นชอบจากคณะผู้ตรวจการแผ่นดินก่อน</p>
<p>มาตรา ๕๐ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่าย เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี</p> <p>ในกรณีที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรใหม่เพียงพอ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอข้อขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการธิการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง</p> <p>ในการเสนอขอประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกใช้จ่ายในการเลือกตั้งตำแหน่งมากกว่างบประมาณที่สำนักงานได้รับ ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้เพียงพอกับภารกิจดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>	<p>มาตรา ๕๐ ให้คณะประธานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่ายที่สำนักงานได้รับและเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม แล้วแต่กรณี</p> <p>ในกรณีที่คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่างบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรใหม่เพียงพอ ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอข้อขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการธิการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้โดยตรง</p> <p>ในการเสนอขอประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คณะผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบถึงรายได้และทรัพย์สินที่มีอยู่ด้วย</p> <p>ในกรณีที่สมาชิกใช้จ่ายในการเลือกตั้งตำแหน่งมากกว่างบประมาณที่สำนักงานได้รับ ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายให้เพียงพอกับภารกิจดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน</p>
<p>มาตรา ๕๑ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๐ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด วัตถุประสงค์ และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความ</p>	<p>มาตรา ๕๑ เมื่อพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมตามมาตรา ๕๐ ใช้บังคับแล้ว ให้สำนักงานส่งข้อมูลคำขอเบิกงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนต่อกรมบัญชีกลาง โดยให้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ในแต่ละงวด วัตถุประสงค์ และให้กรมบัญชีกลางส่งจ่ายเงินให้แก่สำนักงานภายในสามวันก่อนวันขึ้นงวดใหม่ แต่ในกรณีที่สำนักงานมีความจำเป็นต้องใช้เงิน</p>

ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐	ร่างฯ ที่คณะกรรมาการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต
จำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าที่ได้แจ้งไว้วงงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำคัญงานร้องขอ	มากกว่าที่ได้แจ้งไว้วงงวดใด ให้กรมบัญชีกลางจ่ายให้ตามที่สำคัญงานร้องขอ
<p>มาตรา ๕๒c รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินงานกิจการของสำนักงานประกอบด้วย</p> <p>มาตรา ๕๒c รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินงานกิจการของสำนักงานประกอบด้วย</p> <p>(๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับตามกฎหมายมาตรา ๕๑</p> <p>(๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมหรือทรัพย์สินของสำนักงาน</p> <p>(๓) ทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงาน</p> <p>(๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ของเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน</p> <p>(๕) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่</p>	<p>มาตรา ๕๒c รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินงานกิจการของสำนักงานประกอบด้วย</p> <p>มาตรา ๕๒c รายได้และทรัพย์สินในการดำเนินงานกิจการของสำนักงานประกอบด้วย</p> <p>(๑) เงินอุดหนุนที่ได้รับตามกฎหมายมาตรา ๕๑</p> <p>(๒) รายได้จากค่าธรรมเนียมหรือทรัพย์สินของสำนักงาน</p> <p>(๓) ทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้แก่สำนักงาน</p> <p>(๔) ดอกผลหรือผลประโยชน์ของเงินหรือทรัพย์สินของสำนักงาน</p> <p>(๕) รายได้อื่นตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>ในการรับทรัพย์สินตาม (๓) ให้คำนึงถึงความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่</p>
<p>มาตรา ๕๓c รายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น</p> <p>ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี</p> <p>อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสำนักงานได้กรรมสิทธิ์มาไม่ว่าจากการซื้อ หรือมีผู้ยกให้ ให้เป็นทรัพย์สินแต่สำนักงานอาจในการปกครองดูแล ใช้ หรือหาประโยชน์ได้</p> <p>มาตรา ๕๓c ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดี</p>	<p>มาตรา ๕๓c รายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายอื่น</p> <p>ให้สำนักงานจัดทำรายงานการรับและการใช้จ่ายเงินตามวรรคหนึ่งเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเมื่อสิ้นปีงบประมาณทุกปี</p> <p>อสังหาริมทรัพย์ซึ่งสำนักงานได้กรรมสิทธิ์มาไม่ว่าจากการซื้อ หรือมีผู้ยกให้ ให้เป็นทรัพย์สินแต่สำนักงานอาจในการปกครองดูแล ใช้ หรือหาประโยชน์ได้</p> <p>มาตรา ๕๓c ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี และผู้ใดจะยกอายุความขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดี</p>
<p>มาตรา ๕๕c ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี</p> <p>ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานและให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้ใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด ได้ผลตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุ้มค่าเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า</p>	<p>มาตรา ๕๕c ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี</p> <p>ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของสำนักงานและให้ทำการตรวจสอบรับรองบัญชีและการเงินทุกประเภทของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงาน รวมทั้งประเมินผลการใช้ใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยแสดงให้เห็นด้วยว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด ได้ผลตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ และคุ้มค่าเพียงใด แล้วทำรายงานเสนอผลการสอบบัญชีต่อ รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี โดยไม่ชักช้า</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p>
<p>หมวด ๔ บทกำหนดโทษ</p>	<p>หมวด ๔ บทกำหนดโทษ</p>
<p>มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ (๔) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>มาตรา ๕๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ (๑) โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>
<p>มาตรา ๕๗ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ (๕) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๕๘ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>มาตรา ๕๗ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>มาตรา ๕๘ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>
<p>บทเฉพาะกาล</p> <p>มาตรา ๕๙ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>บทเฉพาะกาล</p> <p>มาตรา ๕๙ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ บรรดาที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะครบวาระตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒</p>
<p>มาตรา ๖๐ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งและเสนอชื่อผู้แทนประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา</p> <p>เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่มีผู้เข้าผู้เข้าในสภา</p>	<p>มาตรา ๖๐ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่งตั้งและเสนอชื่อผู้แทนประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา</p> <p>เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระใดยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่มีผู้เข้าผู้เข้าในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ โดยถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วย</p>

<p>ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>ผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ได้ โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยการสรรหาเท่าที่มีอยู่</p> <p>ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>ในการนี้ที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย</p> <p>คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>ในการนี้ที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๕๙ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อถือคำเป็นไป</p> <p>มาตรา ๖๑ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๐ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๐ วรรคสี่ และให้สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครบจำนวนตามมาตรา ๗ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๐</p> <p>มาตรา ๖๒ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังคงเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ตามสัญญาจ้างที่ทำไว้ต่อกัน</p> <p>ในการนี้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของ</p>	<p>ร่างฯ ที่คณะกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>กรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่</p> <p>ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่</p> <p>ในการนี้ที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัยว่าประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือผู้ตรวจการแผ่นดินผู้พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหามีคำวินิจฉัย</p> <p>คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด</p> <p>ในการนี้ที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินพ้นจากตำแหน่งตามวรรคสี่ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งยังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๕๙ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และแจ้งให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อถือคำเป็นไป</p> <p>มาตรา ๖๑ ให้คณะกรรมการสรรหาตามมาตรา ๖๐ ดำเนินการสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินตามจำนวนที่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๐ วรรคสี่ และให้สรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินเพิ่มขึ้นเพื่อให้ครบจำนวนตามมาตรา ๗ ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๖๐</p> <p>มาตรา ๖๒ ให้เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับและมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ยังคงเป็นเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ตามสัญญาจ้างที่ทำไว้ต่อกัน</p> <p>ในการนี้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของเลขาธิการ</p>
--	--

<p style="text-align: center;">ร่างฯ ที่เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๐</p> <p>อื่นใดตามอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p style="text-align: center;">ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องที่อ้างพิจารณาอยู่ และมีได้บัญญัติดำเนินการไว้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการนั้นต่อไปให้ดำเนินการตามมติของคณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p>	<p style="text-align: center;">ร่างฯ ที่คณะอนุกรรมการฯ แก้ไขเพิ่มเติมตามข้อสังเกต</p> <p>อื่นใดตามอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหรือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งดำเนินการก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการนั้นเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และการดำเนินการต่อไปให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p style="text-align: center;">ในกรณีที่มีปัญหาในการดำเนินการในเรื่องที่อ้างพิจารณาอยู่ และมีได้บัญญัติดำเนินการไว้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ การดำเนินการนั้นต่อไปให้ดำเนินการตามมติ ร่วม กับของ คณะผู้ตรวจการแผ่นดิน</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p>
<p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>..... นายกรัฐมนตรี</p>

ประเด็นปัญหา	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๔. หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงานละเลยการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศชาติ ประชาชน และผลประโยชน์สาธารณะ กรณีราชอาณาจักรกัมพูชาขอขึ้นทะเบียนปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลก	๕๓ คน	๑๔ คน	๑ คน
๔๕. ปัญหาความไม่เป็นธรรมจากการเรียกเก็บค่าน้ำประปาขั้นต่ำ	๕๗ คน	๑๒ คน	๑ คน

หมายเหตุ ผู้เข้าร่วมสัมมนาแต่ละท่านอาจไม่ได้ตอบคำถามทุกข้อในแบบสอบถาม

จัดทำโดย นางสาวภิรมย์พร สุดใจ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการในคณะอนุกรรมการ
พิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.

ประเด็นปัญหา	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓๔. ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่งไม่ได้รับการรับรองคุณวุฒิ	๔๗ คน	๑๗ คน	๖ คน
๓๕. หน่วยงานไม่ดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้แก่ผู้ร้องเรียน เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนไม่ได้รับความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย	๖๐ คน	๘ คน	๓ คน
๓๖. เทศบาลไม่เบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุและเงินเบี้ยความพิการ	๕๘ คน	๑๑ คน	๓ คน
๓๗. การพิจารณาออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพาณิชย์ ห้างค้าปลีกไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๕๔ คน	๑๕ คน	๑ คน
๓๘. นายกเทศมนตรีละเว้นไม่ดำเนินการสรรหาปลัดเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่างลง	๔๓ คน	๒๔ คน	-
๓๙. การก่อสร้างเขื่อนคอนกรีตเสียบแนวคลองก่อให้เกิดผลกระทบต่อบ้านเรือนประชาชนที่อาศัยอยู่ริมคลอง	๕๑ คน	๑๐ คน	๗ คน
๔๐. สำนักงานที่ดินจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับที่ดินของผู้ร้องเรียน	๖๐ คน	๘ คน	๑ คน
๔๑. การตัดแปลงต่อเติมรถจักรยานยนต์พ่วงข้างเพื่อใช้รับจ้างทั่วไป อาจเกิดอันตรายต่อผู้โดยสารและประชาชนผู้ใช้รถรายอื่น	๑๘ คน	๔๓ คน	๕ คน
๔๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่รับคำร้องทุกข์ในคดีอาญาและมีพฤติการณ์เข้าข้างผู้ต้องหาโดยประวิงเวลาในการสืบสวนสอบสวนคดี	๕๖ คน	๑๐ คน	๓ คน
๔๓. เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ออกติดตามผู้ต้องหาตามที่ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษไว้	๕๓ คน	๑๓ คน	๒ คน

ประเด็นปัญหา	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒๑. การตรวจสอบผู้รับจ้างเหมางานซ่อมทาสีสะพานข้ามถนน	๓๒ คน	๓๖ คน	๒ คน
๒๒. หน่วยงานไม่กวดขันกลุ่มผู้ค้าที่ตั้งแผงค้าบนทางเดินเท้า	๕๕ คน	๑๐ คน	๓ คน
๒๓. ปัญหาความโปร่งใสในการบริหารกองทุนพัฒนาไฟฟ้า	๔๔ คน	๒๕ คน	-
๒๔. เจ้าหน้าที่ละเอียดไม่ดำเนินการจับกุมกลุ่มบุคคลผู้บุกรุกพื้นที่ป่าไม้	๕๙ คน	๔ คน	๑ คน
๒๕. การบุกรุกพื้นที่สาธารณประโยชน์ของกลุ่มนายทุน	๔๕ คน	๑๘ คน	๒ คน
๒๖. กรณีโรงงานอุตสาหกรรมปล่อยมลพิษสร้างความเดือดร้อนแก่ชุมชน	๕๒ คน	๑๐ คน	๒ คน
๒๗. การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขอมิบัติและต่ออายุบัตรประจำตัวประชาชน	๕๒ คน	๑๓ คน	๒ คน
๒๘. การจับกุมผู้ประกอบการประมงชายฝั่งทะเลประเภทอวนหลักโดยไม่เป็นธรรม	๔๗ คน	๑๕ คน	๙ คน
๒๙. การจัดให้มีการทำประชามติเพื่อการต่ออายุพระทานบัตรเหมือนหินเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๕๗ คน	๑๓ คน	๑ คน
๓๐. การเลื่อนและแต่งตั้งผู้บริหารของบริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) ไม่เป็นไปตามข้อบังคับและคำสั่งที่เกี่ยวข้อง	๓๐ คน	๓๘ คน	-
๓๑. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ใช้อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยมิชอบ	๕๖ คน	๕ คน	๑๐ คน
๓๒. ปัญหาการบุกรุกเข้าถือครองที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ และที่ดิน ส.ป.ก. ในพื้นที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา	๕๕ คน	๑๕ คน	๑ คน
๓๓. เจ้าหน้าที่รื้อวัดที่ดินให้แก่เอกชนรายอื่นทับซ้อนกับที่ดินของผู้ร้องเรียน	๕๖ คน	๑๒ คน	๓ คน

ประเด็นปัญหา	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๐. หน่วยงานดำเนินการย้ายเสาไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้ามาไว้ในบริเวณที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน	๕๕ คน	๘ คน	๕ คน
๑๑. การแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนรำคาญอันเกิดจากสิ่งที่ไม่สะอาดอยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง	๔๕ คน	๑๕ คน	๕ คน
๑๒. ปัญหาในการบริหารจัดการกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง	๓๓ คน	๒๖ คน	๒ คน
๑๓. โรงไฟฟ้าปล่อยให้มีน้ำเสียซึ่งไม่ได้ผ่านกระบวนการบำบัดไหลลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ	๕๒ คน	๗ คน	๖ คน
๑๔. ปัญหาการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อก่อสร้างรถไฟฟ้าโดยไม่เป็นธรรม	๕๘ คน	๔ คน	๑ คน
๑๕. ถนนสาธารณะชำรุดเสียหายไม่สามารถใช้งานได้ ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน	๕๓ คน	๑๒ คน	๒ คน
๑๖. การปรับปรุงถนนในซอยโดยการเสริมขอบบ่อพักท่อระบายน้ำสูงจากถนนเดิมประมาณ ๔๐ เซนติเมตร เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อน	๕๔ คน	๑๒ คน	๑ คน
๑๗. หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าขีดขวางมิให้ผู้ร้องเรียนเข้าไปทำกินในที่ดิน ซึ่งมีเอกสารสิทธิเป็นหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน	๕๙ คน	๓ คน	๕ คน
๑๘. ผู้ร้องเรียนไม่สามารถติดต่อหน่วยงานเพื่อแจ้งให้ทำการซ่อมท่อน้ำประปาที่แตกได้	๔๔ คน	๒๑ คน	๑ คน
๑๙. ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขาดแคลนน้ำประปาในการอุปโภคบริโภคและคุณภาพของน้ำประปาไม่ได้มาตรฐาน	๕๑ คน	๑๓ คน	๕ คน
๒๐. ปัญหาในการลงทะเบียนในรายวิชาข้อเสนอโครงการวิทยานิพนธ์และรายวิชาการทำวิทยานิพนธ์	๓๒ คน	๓๕ คน	๓ คน

(๒) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง และให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ประเด็นปัญหา	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	เห็นว่าอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๐. ตัวอย่าง นายอำเภอตรวจสอบและวินิจฉัยปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายและเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้กระทำความผิด	✓		
๑. กรณีการพิจารณาเกี่ยวกับการปราศรัยของเจ้าอาวาสวัด	๑๓ คน	๕๕ คน	๑ คน
๒. ปัญหาการอพยพประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรงไฟฟ้า	๔๓ คน	๗ คน	๑๙ คน
๓. การปฏิบัติหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความเสียหายโดยไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนของบริษัทบริหารสินทรัพย์กรณีไม่ขายที่ดินคืนให้แก่ผู้ร้องเรียน	๔๔ คน	๒๓ คน	๑ คน
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลละเลยไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาการถมดินปิดเหมืองสาธารณประโยชน์	๖๖ คน	๓ คน	-
๕. หน่วยงานละเลยการปฏิบัติหน้าที่ปล่อยให้เจ้าของอาคารที่พักอาศัยประกอบกิจการอันก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง กลิ่น และปล่อยน้ำเสียลงท่อระบายน้ำ	๕๒ คน	๑๕ คน	๔ คน
๖. หน่วยงานเลิกจ้างลูกจ้างชั่วคราวโดยไม่เป็นธรรม	๒๙ คน	๒๙ คน	๑๑ คน
๗. การแก้ไขปัญหากลอบดูดทรายในคลองสาธารณประโยชน์	๕๓ คน	๑๐ คน	๑ คน
๘. พนักงานสอบสวนละเลยไม่ดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาที่ขับรถยนต์ชนผู้ร้องเรียน	๕๘ คน	๑๒ คน	๑ คน
๙. สำนักงานที่ดินจังหวัดดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินของผู้ร้องเรียนโดยมิชอบด้วยกฎหมาย	๖๑ คน	๗ คน	-

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจแผ่นดินโดยไม่มีเหตุอันสมควร ในลักษณะของการจัดทำรายงานต่อสาธารณะ (Public Report) เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างแรงกดดันทางสังคม (Social Pressure) ต่อกระบวนการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย เพราะเป็นสิทธิของประชาชนที่ควรจะได้รับรู้และเป็นกลไกเร่งหน่วยงานของรัฐให้แก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถือเป็นมาตรการบังคับที่สอดคล้องกับหลักการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินในต่างประเทศ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖ คน ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณและเสียเวลาในการเยียวยาแก้ไขปัญหาอื่น ๆ และบางกรณีเป็นกรณีที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายแต่การกดดันทางสังคมจะสร้างความรู้สึกโน้มน้าวไปยังในด้านใดด้านหนึ่งซึ่งจะทำให้การแก้ไขปัญหาบิดเบือนจากข้อเท็จจริงที่ควรจะเป็น

๕. ประเด็นปัญหาที่มีการร้องเรียน

ประเด็นปัญหาต่อไปนี้เป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๓๐ หรือมาตรา ๒๓๑ หรือเป็นประเด็นปัญหาที่น่าจะอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

มาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(๒) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่าผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น

(๓) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (๑) หรือ (๒) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เหมาะสมต่อไป

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) หากเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป

มาตรา ๒๓๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๐ ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ากรณี ดังต่อไปนี้

(๑) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๔๐ คน เห็นด้วย เพราะเรื่องร้องเรียนจะต้องถูกร้องผ่านหน่วยงานทางฝ่ายบริหารจนครบก่อนและไม่สามารถดำเนินการได้จึงมาร้องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยรับคำร้องสุดท้าย อีกทั้งยังทำให้เกิดความซ้ำซ้อนกันในการทำงาน

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๓๐ คน ไม่เห็นด้วย เพราะการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนควรมีช่องทางมากขึ้น ความทุกข์ร้อนของประชาชนนั้นไม่อาจรื้อได้ ควรได้รับการเยียวยาโดยด่วน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงควรรับเรื่องไว้ทุกประเภท บางครั้งหน่วยงานของรัฐปฏิบัติงานล่าช้ามาก ชาวบ้านไม่ได้รับการแก้ไขทุกข์โดยเร็ว

๔. สภาพบังคับของการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

๔.๑ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน (๑) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ หรือ (๒) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๕๗ คน เห็นด้วย เพราะผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจเฉพาะในการแสวงหาข้อเท็จจริงและจัดทำข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อดำเนินการแก้ไขตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแนะนำ กฎหมายไม่ได้ให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นผู้มีอำนาจในการสั่งการเพื่อให้มีการแก้ไขโดยตรง เนื่องจากอำนาจในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมเป็นอำนาจและหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามสายการบังคับบัญชาที่จะต้องดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๔ คน ไม่เห็นด้วย เพราะเมื่อไม่มีสภาพบังคับ ข้อเสนอแนะก็เป็นเพียงนามธรรมที่ไม่มีใครใส่ใจหรือปฏิบัติตาม ควรเพิ่มอำนาจในการบังคับการให้หน่วยงานปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินด้วย หากไม่ปฏิบัติตามควรมีบทลงโทษ

๔.๒ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าจะมีการบัญญัติว่าหากคณะรัฐมนตรีไม่พิจารณาสั่งการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการเสนอเรื่องต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย เพราะทำให้มีการถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน กล่าวคืออำนาจนิติบัญญัติถ่วงดุลฝ่ายบริหาร แต่ควรป้องกันกรณีคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเป็นเสียงข้างมากในสภาและเป็นพรรคการเมืองเดียวกัน

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๘ คน ไม่เห็นด้วย เพราะควรเป็นดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

๔.๓ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากจะกำหนดกลไกเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินในลักษณะของการเปิดโอกาสให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถที่จะจัดทำรายงานเกี่ยวกับแนวทางการเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมใน

๓.๒ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถใช้ดุลพินิจหยิบยกเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐขึ้นพิจารณาได้เองโดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์หรือร้องเรียนจากประชาชน”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๑ คน เห็นด้วย เพราะเนื่องจากหลายกรณีมีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะโดยตรงแต่ไม่มีผู้ร้องเรียน หากรอให้มีการร้องเรียน ความเสียหายดังกล่าวอาจขยายวงกว้างไปแต่ควรมีขอบเขตที่จำกัด กล่าวคือให้หยิบยกได้เฉพาะเรื่องที่กระทบต่อสาธารณะ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๙ คน ไม่เห็นด้วย เพราะอาจทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจมากเกินไป

๓.๓ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการกำหนดมาตรการชั่วคราวหรือวิธีการชั่วคราว เพื่อคุ้มครองความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่ประชาชนได้รับเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๖ คน เห็นด้วยว่าควรเป็นอำนาจที่มีเป็นการทั่วไปของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๔ คน เห็นด้วย แต่คิดว่าควรเป็นอำนาจที่มีเป็นการเฉพาะกรณีตามที่กฎหมายบัญญัติ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๙ คน ไม่เห็นด้วย เพราะเป็นอำนาจของศาลซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นเพียงผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่มีอำนาจในการลงโทษ และศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาเกี่ยวกับวิธีการคุ้มครองชั่วคราวและไต่สวนฉุกเฉินอยู่แล้ว

๓.๔ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากจะมีบทบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจในการฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแทนประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับความไม่เป็นธรรมจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๑ คน เห็นด้วย เพราะที่ผ่านมาหน่วยงานมักไม่ปฏิบัติตามและเชื่อถือในข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน และประชาชนอาจไม่มีความสามารถมากพอที่จะฟ้องร้องหน่วยงาน

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๔๙ คน ไม่เห็นด้วย เพราะในการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินจำเป็นต้องอาศัยการยอมรับและต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ การบัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจฟ้องร้องแทนประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน จะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องกลายเป็นคู่กรณีกับหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยไม่สมควร

๓.๕ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่หากจะมีบทบัญญัติว่าผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ควรรับเรื่องร้องเรียนที่ยังมีช่องทางการแก้ไขหรือเยียวยาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมได้ตามขั้นตอนของกฎหมายหรือในกรณีที่ผู้ตรวจแผ่นดินรับเรื่องร้องเรียนนั้นไว้แล้ว หากพบในภายหลังว่าเรื่องร้องเรียนที่รับไว้พิจารณานั้นยังไม่ได้มีการดำเนินการเพื่อแก้ไขหรือเยียวยาตามขั้นตอนของกฎหมาย ก็ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องร้องเรียนนั้นไปยังหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป”

๒. คุณสมบัติของผู้ตรวจการแผ่นดิน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ประเด็นคำถาม “ตามที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลที่จะได้รับการสรรหาต้องเป็น (๑) ผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๒ คน และ (๒) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๑ คน ท่านคิดว่านอกจากคุณสมบัติและคุณลักษณะข้างต้นแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินควรมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะอื่นอย่างไรเป็นการเพิ่มเติม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้เพิ่มเติมคุณสมบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

- ต้องมีความรู้ความสามารถในงานที่เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
- ควรมีความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ การเมือง การปกครอง
- เห็นว่าการกำหนดให้ต้องดำรงตำแหน่งอธิบดีเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี เป็นระยะเวลาที่นานเกินไป ควรกำหนดเป็นไม่น้อยกว่า ๓ ปี
- มีประสบการณ์การทำงานด้านกฎหมาย โดยเคยเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรอง การประกอบวิชาชีพและประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่า ๒๐ ปีและได้รับการรับรองการประกอบวิชาชีพจากองค์กรวิชาชีพ
- ไม่เป็นผู้ฝึกฝักกลุ่มบุคคลหรือบุคคลใดบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และเป็นบุคคลที่รักความยุติธรรม
- ต้องไม่เคยเป็นผู้กระทำผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยทุกระดับความผิด
- เคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดินอย่างน้อย ๑๐ ปี การให้ภาคเอกชนหรือองค์กรเอกชนเพื่อสาธารณประโยชน์ (NGOs) เข้ามาจะไม่เข้าใจระบบการบริหารราชการแผ่นดินทำให้ตรวจสอบการบริหารราชการได้ยาก
- ไม่เห็นด้วยกับการบัญญัติให้มาจาก ๒ กลุ่มข้างต้นแต่ควรบัญญัติให้เปิดกว้างเป็นการทั่วไป ทุกคนสามารถสมัครเพื่อดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้

๓. การดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

๓.๑ ประเด็นคำถามที่ว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินควรที่ต้องจะทำงานในลักษณะของการประสานงานแบบไม่เป็นทางการและเป็นไปแบบกัลยาณมิตรกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนก่อนที่จะดำเนินการใช้อำนาจอย่างเป็นทางการตามที่กฎหมายได้ให้อำนาจไว้”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๕๗ คน เห็นด้วย เพราะการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนโดยผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๑๒ คน ไม่เห็นด้วย เพราะจะเกิดการช่วยเหลือสมยอมกัน ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ของหน่วยงานรัฐ ทำให้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินหย่อนยานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีความเป็นกลาง

๒) ควรมีอำนาจสอบสวนทางวินัยเองได้โดยไม่ต้องอาศัยคณะกรรมการในหน่วยงานที่มีปัญหาเพราะอาจช่วยกันและล่าช้าหรือให้อำนาจออกมาตราการเร่งด่วน

๓) ควรมีมาตรการในการบังคับในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะ โดยมาตรการสุดท้ายควรแถลงต่อสื่อมวลชนเพื่อเปิดเผยให้สาธารณชนรับทราบ

๔) ควรให้อำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินในการกำหนดบทลงโทษตามความเหมาะสมต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นและสมควรแก่เหตุ

๑.๓ ประเด็นคำถามที่ว่า “เห็นด้วยหรือไม่กับการที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๖ คน เห็นด้วย เพราะเมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนเป็นจำนวนมาก ย่อมจะรู้และมีประสบการณ์ต่อปัญหาต่าง ๆ มาก อีกทั้งการปรับปรุงกฎหมายเป็นการขจัดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมในภาพรวมโดยเชื่อว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุได้ และปัจจุบันกฎ ระเบียบหลายฉบับมีความล้าสมัย ไม่ทันต่อสถานการณ์ที่จะนำมาเป็นบรรทัดฐานสังคมได้

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๓ คน ไม่เห็นด้วย

๑.๔ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ จะมีส่วนช่วยในการสนับสนุนการใช้สิทธิของประชาชนและชุมชนที่จะติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ รวมตลอดทั้งฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๓ คน เห็นด้วย เพราะเป็นการกระตุ้นหน่วยงานที่มีหน้าที่แต่ละวัน การปฏิบัติโดยที่ประชาชนไม่ต้องออกหน้าเอง เป็นที่พึงให้แก่ประชาชนและช่วยคุ้มครองสิทธิของประชาชน อีกทั้งจะได้มีหน่วยงานคอยติดตามดูแลการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๘ คน ไม่เห็นด้วย เพราะหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐเป็นเชิงนโยบาย การติดตามตรวจสอบว่าปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามนโยบายหรือไม่ เป็นเรื่องยาก

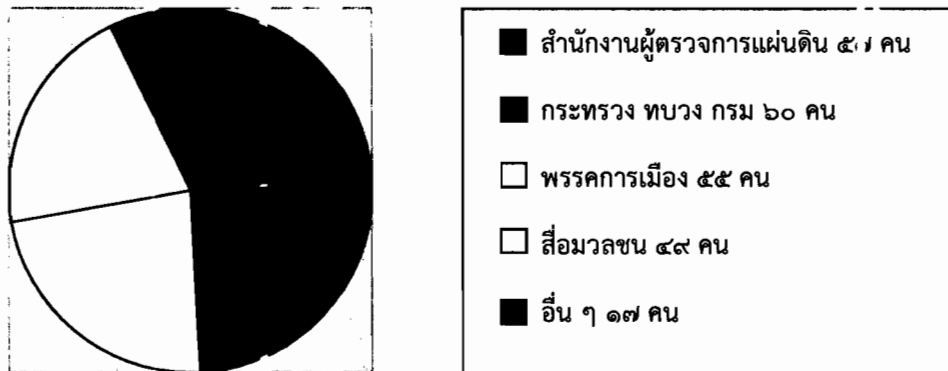
๑.๕ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามที่ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติมีความเหมือนหรือแตกต่างจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่อย่างไร”

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๒ คน เห็นว่าเหมือนกันหรือไม่แตกต่างกัน เพราะส่วนมากการละเมิดสิทธิประชาชนก็มาจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ตำรวจ

- ผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๔๘ คน เห็นว่าไม่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน เพราะการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจะเน้นไปที่ตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่กรณีกิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการโดยเอกชนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวมและละเมิดอนุสัญญาต่างประเทศก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน อีกทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นลักษณะการละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในตัวแต่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในบางกรณีอาจไม่ใช้การละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
จากโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.”

ฝ่ายเลขานุการได้รับรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม ในโครงการสัมมนา เรื่อง “การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.” ซึ่งจัดขึ้นในวันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ณ อาคารรัฐสภา ๒ มีผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๒๓๗ คน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๗๑ คน โดยเป็นข้าราชการจำนวน ๓๖ คน เจ้าหน้าที่จากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน ๒๖ คน และประกอบอาชีพส่วนตัว จำนวน ๙ คน สรุปได้ดังนี้

๑. หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

๑.๑ ประเด็นคำถามที่ว่า “ท่านคิดว่า หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามร่างรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม จะสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนหรือความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้หรือไม่ อย่างไร”

ผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๕๕ คน เชื่อว่าการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรมได้ ในขณะที่ ผู้เข้าร่วมสัมมนาจำนวน ๑๓ คน ไม่เชื่อว่าการเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและไม่เป็นธรรมได้

๑.๒ ประเด็นคำถามที่ว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินควรจะมีหน้าที่และอำนาจเพิ่มเติมอย่างไร จึงจะช่วยให้การดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนหรือความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้” ผู้เข้าร่วมสัมมนา แสดงความคิดเห็นดังนี้

๑) ควรมีอำนาจที่จะชะลอการบังคับตามกฎหมายหรือให้คุ้มครองชั่วคราวได้ไม่เกิน ๓๐ วัน เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ตรวจสอบ สอบสวน ให้เกิดความชัดเจนก่อนว่าผู้ร้องหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นฝ่ายผิด